

HVAD BETYDER VÆRNEPLIGT?

Værnepligt betyder pligten til personligt og fysisk at bidrage til det Danske Forsvar.

Alle danske mænd med bopæl i Danmark er underlagt værnepligtsloven fra det år de fylder 18, og frem til den værnepligtige fylder 50 år (Værnepligtsloven §1). I denne periode skal de værnepligtige stå til rådighed for landets Forsvar og har pligt til at møde op når de indkaldes til Forsvarets Dag (tidligere kaldt session), det år de fylder 18.

Historisk set har værnepligten kun omfattet mænd, selvom kvinder dog siden 2. Verdenskrig har været aktive i forsvarets værn og i Hjemmeværnet via frivillige Kvindekorps.

Alle danske mænd er således forpligtet til at udføre værnepligt. Der er ikke ved lov fastlagt en tilsvarende pligt for danske kvinder. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at værnepligtige ikke er ansatte og ikke indgår nogen ansættelseskontrakt eller lignende med forsvaret, men er til pligtig tjeneste. For kvinder er det muligt at blive optaget på værnepligtislignende vilkår. Denne mulighed blev etableret ved en ændring af "Lov om forsvarets personel" i folkettinget i februar 1998.

Kvinder på værnepligtislignende vilkår er imidlertid ikke værnepligtige, og de er ikke omfattet af værnepligtsloven.

HISTORISKE NEDSLAG

- **1962:** Lov om forsvarets personel gør det muligt for kvinder at blive ansat med militær status i forsvaret.
- **1971:** Egentlig kontraktansættelse af kvinder i forsvaret bliver mulig. Kvinder kan nu blive ansat som konstabler og sergenter.
- **1974:** De første fire kvinder starter på Hærens Officersskole.
- **1975:** Den første kvinde starter på Flyvevåbnets Officersskole.
- **1976:** Den første kvinde starter på Søværnets Officersskole.
- **1978:** Lov om ligebehandling træder i kraft, fra hvilken Forsvarsministeriet dog søger dispensation for at kunne fortsætte praksis med at holde kvinder fra direkte kamphandlinger. Forsvarsministeriets ønske om dispensation imødekommes.
- **1998:** Revision af fysiske optagelses krav medførte at flere kvinder blev optaget.

- **1998:** Ændring i "Lov om forsvarets personel": Kvinder får mulighed for at indgå kontrakt med værnepligtislignende vilkår.
- **2005-2009:** Forsvarsforliget, som trådte i kraft januar 2006, medførte for første gang at kvinder blev inviteret direkte til Forsvarets dag, det år de fylder 18, og oplyst om deres muligheder for optagelse. De er stadig ikke forpligtet til at deltage, men har fået den lige ret til at deltage.
- **2010-2014:** Forsvarsforliget som trådte i kraft januar 2011 prioriterede for første gang kvinder i forliget.
- **2012: Lovforslag om førsteret til særligt motiverede ansøgere.** Særligt motiverede ansøgere, eksempelvis mænd der har trukket frinummer og dermed ikke har "værnepligt", kan optages efter bedømmelsen "særligt motiveret", hvis han udmærker sig ift. de fysiske eller mentale øvelser. Det er i henhold til dette, foreslået at kvinder der ønsker værnepligt skal tildeles de første 25% af pladserne for motiverede ansøgere, foran mænd der udmærker sig særligt. Det underliggende rationale bygger her på at kvinder ikke har pligt, og dermed er særligt motiveret blot for at ansøge.

STATISTIK

Pr. januar 2019 er 16,1% af ansatte i det danske forsvarsministerium kvinder, mens der blot er 7,8% kvindelige ansatte i Forsvarets forskellige operative afdelinger.

Efter Forsvarsforliget, der gav forsvaret lov til at invitere kvinder direkte til Forsvarets dag, trådte i kraft pr. 2006, var antallet af deltagende kvinder steget med det dobbelte året efter på tilsvarende tidspunkt.

